

Nr 48

Av herr **Edström m. fl.**, om ökat anslag till vetenskaplig trafik-säkerhetsforskning.

Arbetet för större säkerhet på gator och vägar har hittills i hög grad bedrivits på subjektiva grunder utan säkert vetenskapligt underlag. Först på senaste tid har man börjat komma till klarhet över att vetenskaplig forskning är en av de viktigaste förutsättningarna för att avsevärt kunna nedbringa antalet trafikolyckor. Den måste emellertid drivas målmedvetet och erhålla tillräckliga ekonomiska möjligheter för att kunna genomföra sina uppgifter, såväl de av grundforskningskaraktär som de, vilka mer tillhör tillämpad forskning eller operationsanalys. Åtskillig nytta kan dras av utländsk forskning på trafiksäkerhetsområdet, men det är allmänt känt, att utomlands vunna forskningsresultat svårligen kan utnyttjas i egna landet med mindre där finns en egen forskning på vederbörande område för jämförelse och kontroll.

Trafiksäkerhetsforskningens prekära situation i landet har länge varit föremål för uppmärksamhet. Vid föregående riksdag väcktes tvenne motioner, dels av herr Huss m. fl. (I: 62), dels av herr Carlsson i Stockholm m. fl. (II: 35) med yrkande, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en snabbutredning av den trafiksäkerhetsfrämjande verksamheten och stödet åt forskningen om trafikolyckornas orsaker.

Beredningsutskottet, till vilket dessa motioner remitterats, var helt ense med motionärerna om att den trafiksäkerhetsfrämjande verksamheten och forskningen om trafikolyckornas orsaker förtjänade ett starkt stöd från det allmännas sida, samt att det nuvarande anslaget å 100 000 kronor till statens trafiksäkerhetsråd för understödjande av sådan forskning var alltför litet. Enligt utskottets mening hade detta råd uppenbarligen alltför knappa medel till sitt förfogande för att kunna nå önskvärd effektivitet i sitt arbete. Det framstod för utskottet i dagens läge som mest angeläget, att rådet erhöll väsentligt ökade ekonomiska resurser.

Delvis med utgångspunkt från detta riksdagens visade positiva intresse för en effektiv trafiksäkerhetsforskning hemställde statens trafiksäkerhetsråd, statens medicinska forskningsråd, statens naturvetenskapliga forskningsråd, statens samhälls- och rättsvetenskapliga forskningsråd samt statens tekniska forskningsråd efter utförlig motivering, till vilken hänvisas, i skrivelse till Konungen den 17 september 1957 om ett anslag för budgetåret 1958/59 på 2 miljoner kronor för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning. Ytterligare syn-

punkter på frågan framlade samma råd i en PM av den 7 november 1957 med anledning av statskontorets remissutlåtande över denna framställning.

I årets statsverksproposition delar departementschefen uppfattningen, att den vetenskapliga forskningen i större utsträckning tas i anspråk för trafiksäkerhetsarbetet. Han föreslår emellertid trots detta, och trots vad allmänna beredningsutskottet vid 1957 års riksdag hade uttalat — mot vilket uttalande ingen anmärkning riktades av riksdagen — ett oförändrat belopp för budgetåret 1958/59 av 100 000 kronor till statens trafiksäkerhetsråd för den vetenskapliga trafiksäkerhetsforskningen och hänvisar i stället till att medel till trafiksäkerhetsforskning bör kunna utgå ur de övriga vetenskapliga forskningsrådets anslag, som höjts något.

Detta är praktiskt svårt att realisera. Även om en ökning av anslagen till de vetenskapliga forskningsråden ägt rum, får man ej glömma, att de fortfarande är låga i jämförelse med andra länder, såsom England, USA eller Sovjetunionen, räknat befolkningsmässigt. Att räkna med att trafiksäkerhetsforskningen här skulle kunna erhålla särskilda medel för sina speciella utgifter är knappast realistiskt.

I december 1957 tillsattes »Organisationskommittén för trafiksäkerhet 1958». Denna synes dock knappast tillsatt för att organisera problem av denna vetenskapliga art, och att döma av dess direktiv synes så ej heller varit avsikten. Dess tillsättande motiverar därför icke ett uppskov med ekonomisk hjälp till här ifrågasvarande vetenskapliga forskning.

Länge nog har trafiksäkerhetsforskningen varit eftersatt i vårt land. Det är inte omöjligt, att antalet olyckor till en del får tillskrivas det faktum, att de faktorer, som kan tillskrivas en olycka, inte varit föremål för vetenskaplig forskning, följd av intensivt upplysningsarbete. Det torde vidare vara ofrånkomligt att samordna den forskning, som rör trafiksäkerheten. I många fall torde det vara ändamålsenligt att kompilera forskningsresultaten från olika områden, t. ex. matematiska, tekniska, medicinska och psykologiska, eftersom isolerad forskning torde ge en för ensidig bedömning.

Situationen beträffande trafikolyckorna är i dag så allvarlig, att ingen möda får sparas för att hämma utvecklingen. Att forskningen på området därvid bör ges en framskjuten plats, torde vara uppenbart. Alltför många av de förslag, som skall anses trafiksäkerhetsfrämjande, är för dåligt underbyggda och motiverade. Under årens lopp har många praktiska åtgärder vidtagits i syfte att höja trafiksäkerheten. Många åtgärder har emellertid beslutats på bristande erfarenhetsmässigt underlag. En del har därför efter senare undersökningar visat sig felaktiga. Härigenom har både arbete och pengar offrats till ringa nytta för själva saken. Som grund för våra beslut behövs därför i många fall vetenskapliga forskningsresultat.

Med hänsyn till att planerade forskningsuppgifter enligt trafiksäkerhetsrådets egen framställning icke torde i full utsträckning kunna komma i gång under första arbetsåret, torde man kunna minska erforderligt anslag till en miljon kronor under detta år.

Med hänvisning till det anförda hemställas,
att riksdagen måtte besluta bevilja en miljon kronor för
budgetåret 1958/59 för vetenskaplig trafiksäkerhetsforsk-
ning.

Stockholm den 22 januari 1958

Gunnar Edström

Ruth Hamrin-Thorell

Martin Söderquist

Nr 49

Av herr **Boman m. fl.**, om statsbidrag till *Mariannelunds praktiska skola*.

(Lika lydande med motion nr 40 i Andra kammaren)

Stockholm den 21 januari 1958

Rudolf Boman

Johan Sunne

Torsten Bengtson

Ivar Johansson

Carl Eskilsson

Göran Karlsson

i Mysinge